

ITINERARI *del's sentits*

RECORREGUT

L'itinerari partix del Camí Vell entrant pel Tallafoç de la Rambla, cap al sud, i s'endinsa cap al matoll i l'interior de les dunes fixes. Amb este itinerari descobriràs la naturalesa tot utilitzant els 5 sentits.

LONGITUD

300 metres aprox.

DURACIÓ

20 minuts aprox.

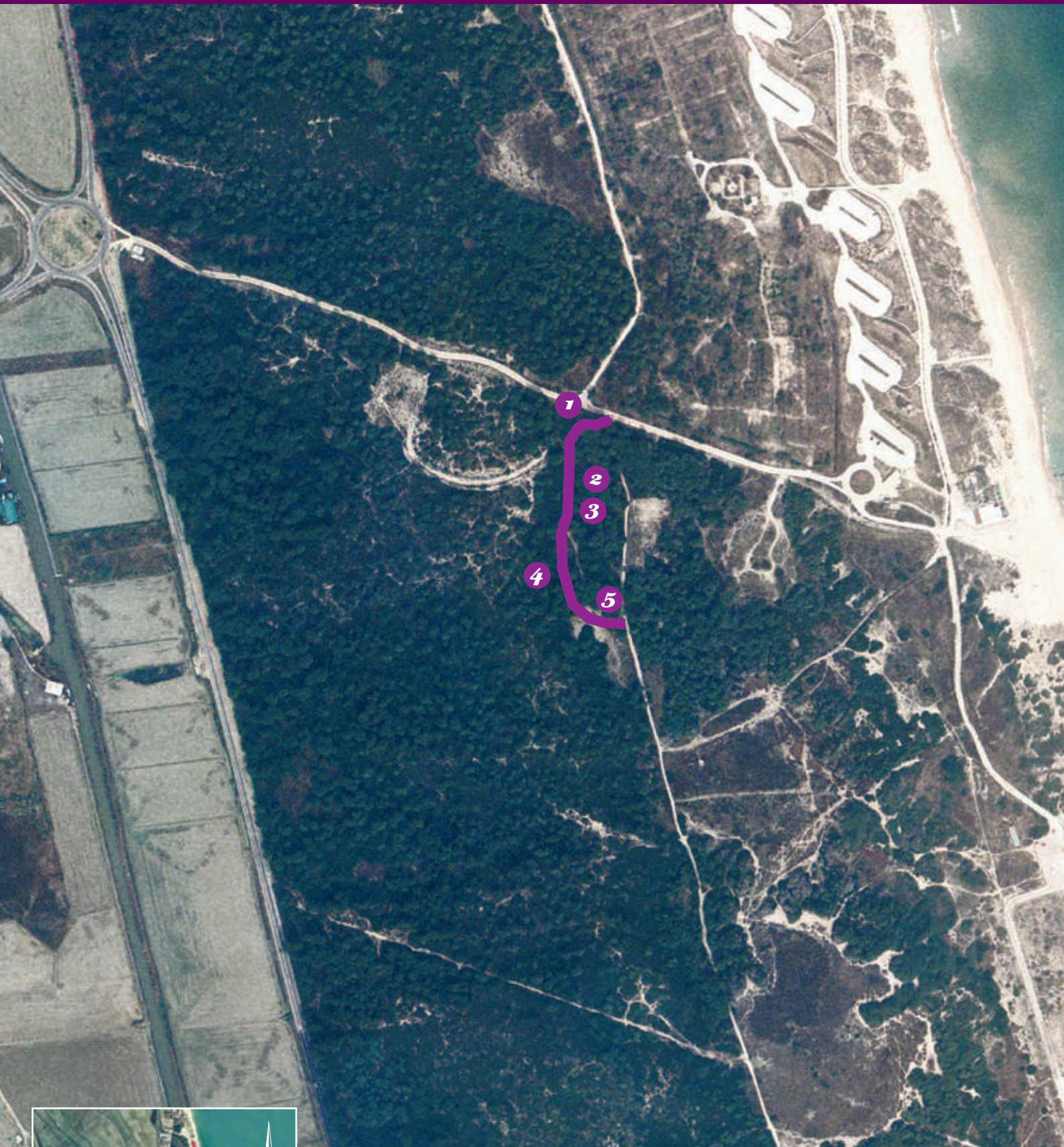
QUÈ HI HEM DE FER?

- _RESPECTA LES PLANTES I ANIMALS. No arranques flors ni fulles.
- _RESPECTA EL SO DE LA NATURALESA. Procura no fer-hi soroll.
- _NO ABANDONES EL FEM DURANT EL RECORREGUT.
Utilitza les papereres i els contenidors.
- _NO HI FACES FOC.
- _UTILITZA LES SENDES I ELS CAMINS SENYALITZATS.
- _NO HI VAGES DESCALÇ/A. Utilitza calçat per a realitzar els itineraris.

ON CRIDAR?

- SERVICI DEVESA-ALBUFERA 96 161 03 47
CASA FORESTAL DE EL SALER 96 183 00 12
EMERGÈNCIES I INCENDIS 112

PARADES DE L'ITINERARI

- 1** LA VISTA
- 2** L'OÏDA
- 3** EL GUST
- 4** EL TACTE
- 5** L'OLFACTE

Parada 1

LA VISTA

Albaida

Fruits de Ginestó Valenciana

Flors de sempreviva borda

Flors de la mareselva

La major part de la informació que rep el nostre cervell ens arriba a través de la vista.

La vista ens permet percebre sensacions lluminoses i captar la grandària, la forma i el color dels objectes, així com la posició i la distància a què es troben.

El sentit de la vista ens revela la varietat de colors que ofereix la naturalesa, des de les distintes gradacions del verd predominant fins a les diferents gammes de colors de les flors (grogues, blanques, blaves, rosades) i dels fruits (rojos, taronges, negrosos).

Nombroses espècies d'animals veuen més enllà del nostre espectre cromàtic això que els permet localitzar entre el verd dominant, les flors i els fruits encara que no siguin de colors cridaners.

Mirant el cel vorem passar gavines, agrons, xatracs, un ban de teuladins o cagarneres. Abaixant un poc la vista vorem els distintes estrats de la vegetació: herbes, arbusts i arbres. Com més cap avall mirem més varietat de plantes trobem encara que la presència d'enfiladisses, com ara la mare-selva i la sarsa, les quals enfilen pels arbusts i els arbres, fan la sensació de formar un tot.

L'embolcall vegetal d'esta zona presenta plantes amb diferents tonalitats on predominen els arbusts llenyosos com ara l'aladern que s'unixen i formen un matoll impenetrable en algunes zones, perfectament aclimatat a les exigents condicions del clima mediterrani.

En esta parada es pot observar una varietat cromàtica de fulls, tiges, flors i fruits: fulles verdes fosques com les de la murta, verdes brillants com les de la sarsa i verdós-groguenques com les del ginestó, així com les tiges blanquinoses de l'albada i de l'esteperola.

Flors blaves com les del romer, grogues com les de l'esteperola, aladern i sempreviva, blanques com les de l'estepa i les de la murta.

fruits rojos com els del llentiscle i els de la mare-selva i taronges com els del ginestó, que compensen la humilitat de certes flors, tot aconseguint incomparables colors, encara a l'hivern, que juntament amb el fresc color blau del cel i el càlid beix del sòl conformen este peculiar paisatge.

Parada 2

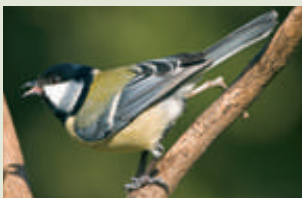
L'OÏDA

Si camines en silenci i lentament podràs escoltar diferents sons d'animals, sobretot d'ocells. Al principi potser no distingisques els uns dels altres però amb un poc d'atenció i temps aconseguiràs identificar-los.

Entre els pins i arbusts d'esta frondosa zona, pots reconèixer pel seu cant, entre altres aus comunes de la Devesa, les següents:

El gafarró (*Serinus serinus*) és una au que nidifica preferentment en zones amb arbratge, encara que per a alimentar-se pot aparèixer en ambients més oberts. La seua veu consistix en un cantussol estrident, cascavellejant i un poc frenètic "ptitxrriritxirix...", amb frases molt llargues, generalment emés des de l'alt d'un arbre o en vol sobre la pineda. Pot cantar quasi tot l'any, però en particular a partir de gener i durant les hores més càlides.

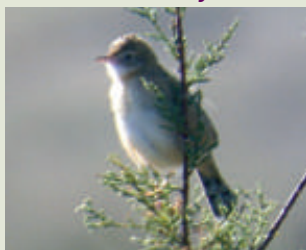
El totestiu (*Parus major*) és una au que nidifica a la Devesa i roman durant tot l'any també. La seua veu és molt cridanera i posseïx un distintiu timbre metàl·lic. Es compon de frases curtes continuades, amb un repertori molt variat: "tí-cha-cha, tí-cha-cha, tí-cha-cha, tí-cha-cha...", "to-to-tí, to-to-tí, to-to-tí, to-to-tí...", o bé "tiuti tiuti tiuti tiuti tiuti...", emés generalment des d'un punt avantatjat d'un arbre.

La busquereta de capnegre (*Sylvia melanocephala*) és una au que es pot sentir durant pràcticament tot l'any. Si bé la seua veu no resulta molt cridanera, és una constant a la Devesa. Es tracta d'un sonor trontoll "txret-txret-txret-txret-txret" o bé "trke-trke-trke", emés de forma ràpida entre llargues pauses, generalment des de dins d'un arbust, o des d'una branca avantatjada.

El trist (*Cisticola juncidis*) és una au nidificant poc comuna a la Devesa, la qual és més freqüent a zones de vegetació herbàcia oberta, com ara les mallades o les dunes costaneres, així com als canyissers de l'Albufera o als arrossars. La seua veu resulta molt cridanera, sent una de les primeres aus a ser reconegudes pel seu cant a la zona. Es compon d'una llarga repetició monòtona "tsip...tsip...tsip...tsip...tsip...tsip..." emesa mentres vola en cercles, de forma quasi incessant durant l'època de cria de febrer a juliol.

Parada 3

EL GUST

Aritjol

Espèrrec amarg

Al llarg d'este itinerari hi ha plantes capaces de proporcionar diferents sabors com és el cas del llentiscle, que té una llarga tradició medicinal i comercial que es remunta a les civilitzacions clàssiques. Era molt apreciat per la seua blana resina masticable, coneguda comunament pel nom de màstic, i utilitzada encara en algunes regions per a refrescar l'alé i com a empastat per a les dents. Tant la seua resina com el seu oli són components d'alguns dolços i begudes, com és el cas del dolç grec denominat *masticha* o del licor anomenat *mastiha*.

Antigament s'utilitzaven les arrels de la sarsa per a tractar malalties reumàtiques i de la pell. Actualment se li reconeixen propietats depuratives de la sang, estimulants, sudorífiques (síntomes gripals i catarrals) i diürètiques. L'arrel també s'ha utilitzat des de sempre per a elaborar suc, determinades classes de cerveses i begudes ensucrades. També s'emptra en la indústria alimentària per a aromatitzar gelats, pastissos i altres aliments.

Els brots tendres de l'espàrreguera borda (*Asparagus acutifolius* L.) són comestibles igual que els de l'espàrrec cultivat, són molt més febles, però tenen paregut sabor. Alguns els preferixen als cultivats. Els espàrrecs acabats de coure tonifiquen el fetge i contribueixen a l'eliminació de toxines a través de l'orina.

Parada 4

EL TACTE

Conforme anem observant podem anar tocant: l'arena, els troncs dels arbres, les branques, els fulls, els fruits, les flors... Amb això percebem textures i formes diferents: la rugosa corfa del tronc del pi, o la llisa de l'aladern, els fruits redons i xicotets del llentiscle, els fulls cotonosos, amb pelets, de l'albada, les fulles de la sarsa cobertes de cera que les fan suaus al tacte, les seues tiges amb xicotetes espines que punxen igual que els contorns espinosos de les fulles del coscoll, l'arena fina que llisca suaument entre els dits de les mans, fresca pels matins primerencs o a poqueta nit i càlida, que crema, durant les hores del migdia...

Parada 5

L'OLFACTE

Flors del romani

A la Devesa es poden descobrir les possibilitats del sentit de l'olfacte amb l'existència de diverses plantes aromàtiques durant totes les estacions de l'any.

El llentiscle desprén una olor aspre molt particular durant tot l'any, la sarsa perfuma l'ambient amb els seus ramells de flors blanques al final de l'estiu, el romer emana continuament una olor molt suggestiva, la mare-selva, de dolça aroma i la sempreviva, amb la seu amarga olor silvestre, inunden a la primavera tota la Devesa, les xicotetes i nombroses flors blanques del morritort marítim despedixen, sobretot a l'hivern, una deliciosa fragància a mel... Totes estes olors contrasten amb la desagradable olor que desprén la ruda quan es xafa o es frega.

Després de ploure, passejar per la Devesa és una experiència molt gratificant, per l'agradable olor que desprén la terra mullada. Amb la pluja s'aguditzen tots i cada una de les olors pròpies de les plantes i flors de la zona.

Flors de l'Aritjol